

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS BESLUT (åttonde avdelningen)

den 24 oktober 2019*

”Begäran om förhandsavgörande – Domstolens rättegångsregler – Artikel 99 – Lufttrafik – Förordning (EG) nr 261/2004 – Kraftigt försenade flygningar – Passagerares rätt till kompensation – Bevis på att passageraren har varit närvarande vid incheckningen – Platsreservation som bekräftats av lufttrafikföretaget”

I mål C-756/18,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tribunal d’instance d’Aulnay-sous-Bois (domstol som dömer i småmål i Aulnay-sous-Bois, Frankrike) genom beslut av den 28 november 2018, som inkom till domstolen den 3 december 2018, i målet

LC,

MD

mot

easyJet Airline Co. Ltd,

meddelar

DOMSTOLEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L.S. Rossi samt domarna J. Malenovský (referent) och F. Biltgen,

generaladvokat: E. Tanchev,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- MD och LC, genom J. Pitcher, avocate,
- Frankrikes regering, genom A.-L. Desjonquères och I. Cohen, båda i egenskap av ombud,
- Portugals regering, genom L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros och C. Farto, samtliga i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom J. Hottiaux och N. Yerrell, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: franska.

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Beslut

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 3.2 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91 (EUT L 46, 2004, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan LC och MD och å andra sidan easyJet Airline Co. Ltd (nedan kallat easyJet) angående kompensation som begärts till följd av en kraftigt försenad flygning.

Tillämpliga bestämmelser

- 3 Skäl 1 i förordning nr 261/2004 har följande lydelse:

”Gemenskapens verksamhet på lufttrafikområdet bör bland annat syfta till att sörja för ett långtgående skydd för passagerarna. Dessutom bör full hänsyn tas till de allmänna konsumentskyddskraven.”

- 4 I artikel 2 g i förordningen föreskrivs följande:

”I denna förordning avses med

...

- g) platsreservation: att passageraren har en biljett eller annat bevis som visar att platsreservationen har godkänts och registrerats av lufttrafikföretaget eller researrangören...”

- 5 I artikel 3 i förordningen föreskrivs följande:

”1. Denna förordning skall tillämpas för

- a) passagerare som reser från en flygplats belägen inom en medlemsstats territorium där fördragets bestämmelser är tillämpliga,
- b) passagerare som reser från en flygplats belägen i tredje land till en flygplats belägen inom en medlemsstats territorium där fördragets bestämmelser är tillämpliga, såvida inte de fått förmåner eller kompensation samt fått assistans i det tredje landet, under förutsättning att det lufttrafikföretag som utför flygningen är ett EG-lufttrafikföretag.

2. Punkt 1 skall tillämpas under förutsättning att passagerare

- a) har en bekräftad platsreservation på den berörda flygningen och, utom i händelse av inställd flygning enligt artikel 5, har checkat in

- på föreskrivet sätt och vid den tidpunkt som lufttrafikföretaget, researrangören eller en auktoriserad resebyrå angett skriftligen i förväg (inbegripet elektroniskt)

eller, om ingen tid har angetts,

– senast 45 minuter före angiven avgångstid, eller

b) har flyttats över av ett lufttrafikföretag eller en researrangör från den flygning för vilken de hade en platsreservation till en annan flygning, oavsett anledning.

...”

6 I artikel 7.1 i förordning nr 261/2004 föreskrivs följande:

”Vid hänvisning till denna artikel skall passagerare få kompensation som uppgår till

a) 250 euro för alla flygningar på högst 1500 kilometer,

b) 400 euro för alla flygningar inom gemenskapen på mer än 1500 kilometer, och för alla övriga flygningar på mellan 1500 och 3500 kilometer,

c) 600 euro för alla flygningar som inte omfattas av a och b.

När avståndet beräknas skall utgångspunkten vara den sista bestämmelseort där nekad ombordstigning eller inställd flygning kommer att leda till att passagerarens ankomst i förhållande till tidtabell försenas.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

7 Kärandena i det nationella målet hade en elektronisk platsreservation på en flygning som easyJet utförde tur och retur mellan Paris (Frankrike) och Venedig (Italien) med avgång från Paris den 8 februari 2014 och returflygning den 10 februari 2014.

8 Enligt kärandena var returflygningen, vid ankomsten till Paris, försenad med tre timmar och sju minuter.

9 Eftersom kärandena i det nationella målet inte fick någon kompensation för förseningen väckte de talan vid den hänskjutande domstolen om förpliktande för easyJet att betala 250 euro till var och en av dem enligt den schablonmässiga kompensation som föreskrivs i artikel 7 i förordning nr 261/2004.

10 EasyJet, som inte har bestritt förseningen, har tillbakavisat begäran om kompensation med motiveringen att kärandena inte uppvisat några boardingkort som bevis på att de varit närvarande vid incheckningen.

11 Kärandena i målet vid den nationella domstolen anser, under dessa omständigheter, att det finns anledning att klargöra frågan om bevis på närvaro vid incheckningen. De har bland annat gjort gällande att innehavet av ett boardingkort varken anger att en passagerare faktiskt har varit närvarande vid incheckningen eller att passageraren har gått ombord på flygplanet, att artikel 3 i förordning nr 261/2004 inte innehåller någon definition av begreppet incheckning och att hänsyn måste tas till den digitala utveckling som skett avseende incheckning av passagerare, vilken kännetecknas av biljetter som inte längre köps i pappersform, incheckning online och elektroniska biljetter.

12 Däremot anser easyJet att tolkningen av förordning nr 261/2004 inte ger upphov till något tvivel, eftersom Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike) har preciserat att det ankommer på passagerarna att uppvisa boardingkortet för att styrka att de har varit närvarande vid incheckningen.

- 13 Den hänskjutande domstolen har härvidlag nämnt den praxis från Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike) som fastställt de domar från den hänskjutande domstolen genom vilka denna har ogillat yrkanden om schablonmässig kompensation enligt förordning nr 261/2004, på grund av kraftigt försenade flygningar, som framställts av passagerare som – trots ingivna verifikationer för en elektronisk platsreservation och vissa intyg – inte hade uppvisat de relevanta boardingkortet.
- 14 Det framgår dessutom av beslutet om hänskjutande att i det stora antalet mål som den hänskjutande domstolen ska pröva gör de flesta av de lufttrafikföretag som utfört en flygning gällande att boardingkortet inte uppvisats för att neka betalning av den kompensation som föreskrivs i artikel 7 i förordning nr 261/2004, i händelse av en kraftigt försenad flygning, genom att grunda sig på nämnda praxis från Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike).
- 15 Mot denna bakgrund beslutade Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (domstol som dömer i småmål i Aulnay-sous-Bois, Frankrike) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:
- ”1) Ska artikel 3.2 a i [förordning nr 261/2004] tolkas så, att passagerarna för att kunna omfattas av bestämmelserna i förordningen måste styrka att de har varit närvarande vid incheckningen?
- 2) Om föregående fråga besvaras jakande: Utgör artikel 3.2 a i [förordning nr 261/2004] hinder för en motbevisbar presumtion som innebär att villkoret om passagerarens närvaro vid incheckningen ska anses vara uppfyllt när vederbörande har en platsreservation som har godkänts och registrerats av det utförande lufttrafikföretaget i den mening som avses i artikel 2 g?”

Prövning av tolkningsfrågorna

- 16 EU-domstolen erinrar inledningsvis om att enligt det förfarande för samarbete mellan nationella domstolar och EU-domstolen som föreskrivs i artikel 267 FEUF ankommer det, enligt fast rättspraxis, på EU-domstolen att ge den nationella domstolen ett användbart svar, som gör det möjligt för den domstolen att avgöra det mål som den ska pröva. I detta syfte kan EU-domstolen behöva omformulera de frågor som hänskjutits. (se bland annat dom av den 17 september 2015, van der Lans, C-257/14, EU:C:2015:618, punkt 32 och där angiven rättspraxis).
- 17 Det finns anledning att använda denna möjlighet i förevarande mål om förhandsavgörande.
- 18 Den hänskjutande domstolen har genom sina tolkningsfrågor visserligen begärt att EU-domstolen allmänt ska pröva huruvida artikel 3.2 a i förordning nr 261/2004 ska tolkas på så sätt att en passagerare, för att kunna omfattas av bestämmelserna i förordningen, är skyldig att styrka att han eller hon har varit närvarande vid incheckningen, och, vid jakande svar, huruvida, med hänsyn till artikel 2 g i denna förordning, en sådan närvaro kan presumeras föreligga om passageraren har en platsreservation som har godkänts och registrerats av det lufttrafikföretag som utfört flygningen.
- 19 Den hänskjutande domstolens frågor rör emellertid ett bestämt sammanhang, nämligen det där ett lufttrafikföretag har nekat kompensation enligt förordning nr 261/2004 till följd av en försening med tre timmar eller mer vilken konstaterats efter en flygning för vilken de berörda personerna har en bekräftad platsreservation. Såsom framgår av punkt 10 ovan har lufttrafikföretaget inte bestritt en sådan försening, men det har avvisat begäran om kompensation med motiveringen att de berörda personerna inte har styrkt att de varit närvarande vid incheckningen genom att uppvisa ett boardingkort.

- 20 Den hänskjutande domstolen har även framhållit det stora antalet mål som den ska pröva. Enligt nämnda domstol nekar de flesta lufttrafikföretagen, i händelse av en kraftigt försenad flygning, beviljande av den kompensation som föreskrivs i artikel 7 i förordning nr 261/2004, med motiveringen att boardingkortet inte uppvisats, eftersom ett sådant uppvisande krävs enligt rättspraxis från en domstol i högsta instans i den berörda medlemsstaten.
- 21 Med beaktande av detta sammanhang, och för att ge den hänskjutande domstolen ett användbart svar som gör det möjligt för den domstolen att avgöra det mål som den ska pröva, ska denna anses ha ställt sina frågor för att få klarhet i huruvida förordning nr 261/2004, särskilt artikel 3.2 a i förordningen, ska tolkas på så sätt att passagerare på en flygning som vid ankomsten är försenad med tre timmar eller mer, för vilken flygning passagerarna har en bekräftad platsreservation, får nekas kompensation enligt denna förordning enbart med motiveringen att de i samband med sin begäran om kompensation inte har styrkt att de varit närvarande vid incheckningen för nämnda flygning, särskilt genom boardingkortet.
- 22 Av artikel 99 i domstolens rättegångsregler framgår bland annat att om svaret på en fråga i en begäran om förhandsavgörande inte lämnar något utrymme för rimligt tvivel, får domstolen på förslag av referenten och efter att ha hört generaladvokaten när som helst avgöra målet genom ett motiverat beslut.
- 23 Domstolen finner att denna bestämmelse ska tillämpas, eftersom detta är fallet i förevarande mål.
- 24 Det framgår av lydelsen av artikel 3.2 a i förordning nr 261/2004 att förordningen ska tillämpas under förutsättning att passagerarna dels har en bekräftad platsreservation på den aktuella flygningen, dels har infunnit sig vid incheckningen inom de tider som föreskrivs i denna bestämmelse.
- 25 Av detta följer, eftersom båda villkoren i denna bestämmelse är kumulativa, att det inte kan presumeras att passageraren har varit närvarande vid incheckningen på grund av att han eller hon har en bekräftad platsbokning på den aktuella flygningen.
- 26 I nämnda bestämmelse anges dessutom att kravet på att infinna sig vid incheckningen inte gäller för passagerare vars flygning har ställts in.
- 27 Tolkningsfrågorna avser emellertid passagerare som har drabbats av en kraftigt försenad flygning.
- 28 I den mån ett visst lufttrafikföretag, i likhet med i det nationella målet, låter passagerare med en bekräftad platsreservation på den aktuella flygningen gå ombord och transporterar dem till deras bestämmelseort, ska dessa passagerare härvidlag anses ha iakttagit kravet på att ha infunnit sig vid incheckningen före flygningen. Under dessa omständigheter framstår det följaktligen inte som nödvändigt att styrka en sådan närvaro i samband med att passagerarna ger in sin begäran om kompensation.
- 29 Av detta följer att passagerare, såsom de som är aktuella i det nationella målet, vilka har en bekräftad platsreservation på en flygning på vilken de transporterats, ska anses korrekt ha uppfyllt kravet på att ha infunnit sig vid incheckningen.
- 30 Om nämnda passagerare når sin bestämmelseort med en försening som uppgår till tre timmar eller mer har de således rätt till kompensation för denna försening enligt förordning nr 261/2004, utan att i detta syfte behöva uppvisa boardingkortet eller någon annan handling som visar att de, inom de tider som föreskrivs, har varit närvarande vid incheckningen för den flygning som försenats.
- 31 Denna slutsats stöds för övrigt av det mål som anges i skäl 1 i förordning nr 261/2004, vilket består i att sörja för ett långtgående skydd för passagerarna.

- 32 Passagerare som drabbas av en kraftigt försenad flygning kan således göra gällande sin rätt till kompensation utan att omfattas av kravet – vilket inte är anpassat till deras situation – på att senare, i samband med deras begäran om kompensation, behöva styrka att de var närvarande vid incheckningen för den flygning som försenats och på vilken de i vilket fall som helst har transporterats.
- 33 Det skulle endast förhålla sig på annat sätt om lufttrafikföretaget har tillgång till uppgifter som visar att dessa passagerare, till skillnad från vad de har påstått, inte har transporterats på den aktuella flygning som försenats, vilket det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera.
- 34 Av det ovan anförda följer att de frågor som har ställts ska besvaras enligt följande. Förordning nr 261/2004, särskilt artikel 3.2 a i förordningen, ska tolkas på så sätt att passagerare på en flygning som vid ankomsten är försenad med tre timmar eller mer, för vilken flygning passagerarna har en bekräftad platsreservation, inte får nekas kompensation enligt denna förordning enbart med motiveringen att de i samband med sin begäran om kompensation inte har styrkt, genom bland annat boardingkortet, att de varit närvarande vid incheckningen för nämnda flygning, såvida det inte visas att dessa passagerare inte har transporterats på den aktuella flygning som försenats, vilket det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera.

Rättegångskostnader

- 35 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (åttonde avdelningen) följande:

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91, särskilt artikel 3.2 a i förordningen, ska tolkas på så sätt att passagerare på en flygning som vid ankomsten är försenad med tre timmar eller mer, för vilken flygning passagerarna har en bekräftad platsreservation, inte får nekas kompensation enligt denna förordning enbart med motiveringen att de i samband med sin begäran om kompensation inte har styrkt, genom bland annat boardingkortet, att de varit närvarande vid incheckningen för nämnda flygning, såvida det inte visas att dessa passagerare inte har transporterats på den aktuella flygning som försenats, vilket det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera.

Underskrifter